

NECROLÒGIQUES

LEÓN GALLEGO I CASTILLO

Va morir abans d'ahir a Campdevànol, a l'edat de 66 anys, León Gallego i Castillo. Era natural de Viveiros (Albacete) i residia al carrer Girona, 15, de Ripoll.

Era casat amb Teresa Rigat i tenia tres fills, Joan, Isabel i Joaquima.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a l'església de Ripoll.

Que descansi en pau.

JOAN FERRER I ALIÓ

Va morir abans d'ahir a la Tallada d'Empordà, a l'edat de 92 anys, Joan Ferrer i Alió. Era natural de la Tallada i residia al carrer Castells, 10, de la Tallada d'Empordà.

Era vidu de Maria Puig i Frigola, i tenia dos fills, Joaquim i Dolores.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a 2/4 de 10 del matí, a l'església de la Tallada d'Empordà.

Que descansi en pau.

MARIA ARNAU I CLOTAS

Va morir ahir a Figueres, a l'edat de 77 anys, Maria Arnau i Clotas. Havia nascut a Vilamacolum i residia al carrer Muntaner, 15, de Figueres.

Era vídua de Josep Llorens i Suez, i tenia una filla, Teodora.

L'enterrament tindrà lloc avui, a les 5 de la tarda, al cementiri de Sant Pere Pescador.

Que descansi en pau.

LUÍS CABALLÉ I MESTRES

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 88 anys, Lluís Caballé i Mestres. Havia nascut a Girona i residia a la plaça Independència, 8, de Girona.

Era vidu de Dolores Anglada i Droch, i tenia dues filles, Anna i Angela.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a 2/4 de 5 de la tarda, a l'església del Mercadal de Girona.

Que descansi en pau.

HILARIO LASHERAS I GARCÍA

Va morir abans d'ahir a Girona, a l'edat de 86 anys, Hilario Lasheras i García. Era natural de La Nora (Múrcia) i residia a Girona.

Era solter.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a 2/4 de 10 del matí, a la capella de la Residència Geriàtrica de Girona.

Que descansi en pau.

RAFAEL PALET I JORDÀ

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 71 anys, Rafael Palet i Jordà. Era natural de Vidreres i residia al carrer Dr. Castany, s/n de Salt.

Era solter.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a l'església de Vidreres.

Que descansi en pau.

**SERVEI DE
NECROLÒGIQUES**
Tel. 21 35 08

Tots els carrers de Girona

L'avinguda de Sant Francesc 423

L'avinguda de Sant Francesc constitueix una de les vies més modernes i de més amplària del casc urbà tradicional de la ciutat, i s'estén per un recorregut força llarg que uneix la plaça de Catalunya amb la Gran Via de Jaume I. Aquest trajecte és solcat per un seguit de carrers com el de Santa Clara, Fontanilles —que el travessa de banda a banda—, la plaça de la Diputació i un passatge que pel bell mig dels blocs de pisos connecta Sant Francesc amb el carrer Nou, únicament per a vianants.

Tot i l'aparent uniformitat i coherència urbanística del carrer en l'actualitat, no és fins als anys seixanta d'aquest segle que experimenta una radical transformació que converteix un indret configurat bàsicament per la centenària plaça del Gra, el pati de l'Hospici i el carrer d'en Sala, en una avinguda moderna i d'una activitat econòmica ben diversa.

Com ja és sabut, l'avinguda de Sant Francesc és oberta i en connexió amb la Gran Via de Jaume I des de l'any 1961, quan es du a terme el projecte d'urbanització que afectava l'immens pati de l'Hospici i que comportarà —a més de l'esmentada connexió amb la Gran Via— la creació i remodelació del carrer d'en Gaspar Casal i de la plaça de la Diputació Provincial, i la desaparició de l'anomenat carrer d'en Sala.

Abans de l'execució d'aquest projecte, la plaça de Sant Francesc —més coneguda com a plaça del Gra— no es comunicava amb la Gran Via ja que li ho impedia l'esmentat pati pertanyent a l'Hospici, avui transformat en Casa de Cultura.

EL NUCLI INICIAL

No hi ha cap mena de dubte que el nucli inicial del carrer és la plaça del Gra, és a dir, el sector actualment comprès entre la plaça de Catalunya i el carrer de Fontanilles, i que en altre temps quedava clos pel costat de migdia, més o menys on encara ara s'acaben les voltes.

I tot i així, molt abans de la urbanització i ordenació de la plaça amb les seves característiques voltes, aquest indret ja era conegut popularment com a plaça del Gra, com ho assenyalen diversos documents dels anys 1461 i 1507 conservats a l'Arxiu Històric de la Ciutat. El primer d'aquests documents es tracta d'unes ordinacions dels jurats de la ciutat sobre adquisició de blat el 8 d'abril del 1461, i on podem llegir el següent: «**ordomen que alguna persona layca de la dita Ciutat ni de fora qui comprarà forment en la plaça del Gra...**», palesant ja la denominació usual de l'indret.

Força anys més tard, concretament el 1678, el cronista J.G. Roig i Jalpí fa esment de la plaça al·ludint al fet que és habitada per cavallers, amb edificis ben

L'avinguda de Sant Francesc, un carrer ben cèntric de Girona.
Foto: Marisa Morillo.

remarcables.

Aquesta plaça medieval, escenari del tràfec mercantil, es transformarà totalment quan a mitjan segle XIX procedeix a l'enderrocament del Convent de Sant Francesc, aleshores recentment desamortitzat, i que ocupava una superfície immensa. Gràcies a un plànol de Josep Clara publicat en un número de la **Revista de Girona** dedicat a la desamortització sabem que l'esmentat Convent anava des de la plaça del Gra fins més enllà de l'actual carrer Nou, i des del carrer de Santa Clara fins prop de la muralla de la Gran Via.

Enderrocant el convent, i recollint una idea de J.M. Faquineto, l'ajuntament encarregà a l'arquitecte municipal Bru Barnoya el projecte d'urbanització de l'antiga plaça del Gra —també dita de Sant Francesc donat que es trobava davant la porta principal del convent de Sant Francesc d'Assís— que ja és en solfa el 1861.

Tal com assenyalava Jaume Fabre en l'esmentat número de la **Revista de Girona**, «la proposta de Barnoya incloïa el disseny neoclàssic de les actuals voltes, tan semblants a les que Martí Sureda havia projectat per a la plaça de Sant Agustí...». Aquestes voltes foren emprades durant anys pels venedors del mercat que s'hi feia cada dissabte, sobretot en les diades de pluja, i que té les seves arrels en un puixat mercat de l'època medieval.

Ja en ple segle XIX, la plaça del Gra serà dedicada a la venda dels gras, sobretot blat i fruites seques —encara resta prop de la plaça el conegut establiment de Can Pèlach— i conjuntament s'hi féu també el mercat de llenya i ferros vells i nous.

Durant la primeria del segle actual, el tràfec mercantil serveix d'atracció per a equipaments diversos: el dia 18 de maig de l'any 1913 s'inaugura el local per a central de telèfons i uns anys abans, concretament el 20 d'octubre del 1906, hi comença a funcionar als baixos d'una casa

de la plaça el «cine Sport».

Un cop acabada la reforma que significà el projecte d'en Barnoya, la plaça de Gra serà objecte d'unes poques obres; el 1948 se li renova el paviment, la primeria dels seixanta veu enderrocar-se els obstacles que impedièen el seu pas per al banda de migdia i el 1985 és agençat tot el tram de les voltes.

SANT FRANCESC ARREU

Ja hem dit que el nom oficial de la plaça del Gra és el de plaça Sant Francesc, si bé de sempre el nom popular ha prevalgut per damunt de l'oficial. L'any 1921 es canvia el nom de plaça de Sant Francesc pel d'Àngel Guimerà —desconeixem quant de temps va estar en vigència en el nomenclàtor— i l'any 1937 la CNT proposava posar-li el nom d'Andreu Nin, en aquest cas sense cap mena d'èxit.

Finalment, el ple de l'Ajuntament de data 4 de novembre de l'any 1960 s'acordava «**dar el nombre de avenida de San Francisco a la actual plaza de San Francisco i prolongar esta misma denominación hasta el enlace con la avenida de Jaime I que proporciona la nueva calle paralela a la del General Primo de Rivera, suprimiendo la denominación de calle de Sala, cuya via queda incluida en la nueva Avenida**».

Assenyalarem també que l'existència de dos convents dedicats a Sant Francesc —el de Paula, i el d'Assís— va potenciar una utilització abusiva del nom. Com a mínim —a més de la plaça de Sant Francesc— aquest nom ha estat emprat per a distingir un tram de l'actual carrer de Santa Clara i l'actual passeig del General Mendoza, i en alguns moments ha coincidit l'ús del nom en tres indrets diferents alhora.

EL CARRER D'EN SALA

La reforma i prolongació de l'avinguda de Sant Francesc féu

desapareixer el pati i l'hort de l'Hospici, així com el carreró anomenat de l'hospici i un carrer que ja apareix en els plànols de la darrerria del segle XIX i que hom denominava carrer d'en Sala.

Aquesta reforma closa definitivament el 1961 ja havia estat objecte d'estudi a la primeria de segle. L'any 1907 la Municipalitat estudià la possibilitat de perllongar la plaça del Gra fins a la plaça del Marquès de Camps amb la finalitat d'obrir una àmplia avinguda de descongestió. Al capdavant el projecte no es va dur a terme, segons la versió oficial, perquè hom era de l'opinió que el carrer Nou —aleshores anomenat del Progrés— era suficient per engolir el trànsit de tota aquesta zona.

Tampoc no reeixí el projecte de fer una plaça mercat del gra en aquest indret, tot enderrocant les cases dels carrers Fontanilles, Hospici i Sala.

Pel que fa al carrer d'en Sala, en opinió de Josep Grahit i Grau, es tractava d'un pas que anava de la plaça del Gra a la de l'Hospici, i ben segur que el nou nom devia referir-se al Cardenal Benet de Sala i de Caramany.

Han viscut en aquesta avinguda gent de tot nivell i condició, des dels cavallers de l'època medieval fins als comerciants i classe mitjana d'avui dia. En concret, remarquem que l'any 1937 vivia a la plaça del Gra el Dr. Pompeu Pascual i Carbó, metge pediatre que s'hagué d'exiliar un cop acabada la guerra civil i que sojornà llargs anys a Xile, i que actualment hi viu Francesc Ferrer i Gironès, antic president de la Cambra de Comerç i d'Omnium cultural, i actualment senador per Girona a Madrid, i autor d'un interessant treball relatiu a la persecució política de la llengua catalana.

Urbanísticament, és una avinguda que amb la recent alineació de la cruïlla amb el carrer de Fontanilles presenta una perspectiva més o menys homogènia, amb blocs de quatre o cinc pisos d'alçada per terme mig, i amb els baixos ocupats per un comerç molt diversificat i per un nombre d'agències i oficines de professions liberals en creixença.

Les úniques cases que denoten una certa antigor es troben a la plaça del Gra, concretament als números 4 i 8, i que compten amb façanes ornades amb finestres i balconets d'una gran elegància. De construcció més recent és l'edifici dedicat a seu provincial de la Caixa d'Estalvis Provincial i que ocupa una bona part de l'últim tram del carrer de Sant Francesc l'any 1954 per J. Masramon i de Ventós, i permeté deixar com a seu principal de la Caixa l'edifici de la Fontana d'Or al carrer dels Ciutadans, que des d'aleshores ha esdevingut un centre d'usos culturals diversos.

Ramon Alberch i Fugueras

EL LECTOR ESCRIU

Ve de la plana anterior

del comunisme com si es tractés del diable en persona i hem anat a abonar idees i partits polítics conservadors, encara que alguns es diguin nacionalistes, i són això, conservadors de situacions de misèria i de privilegis.

Però ja fa uns quants anys que comunisme no és forçosament sinònim d'ateisme. (També hi ha ateus en partits de dretes). Són dues coses que no tenen per què anar necessàriament lligades. El PSUC va fer el setembre del 76 unes interessants declaracions

sobre aquest tema. Suprimida doncs aquesta suposada raó (l'ateisme) pel nostre anticomunisme, quines altres raons ens queden que no siguin el nostre egoisme i la manca de solidaritat?

Cristians en el partit, comunis-

tes en l'església, aquesta era la proposta del malaguanyat Alfons Comín, un home que fou un gran cristià essent comunista i fou un gran comunista sense deixar de ser cristià. **Joan Sala Gascons**. Lloret de Mar.

Demanem brevetat i concisió en els comunicants que escriguin a la secció «El lector escriu». Qualsevol carta que passi de les 30 ratlles, aquest diari es reserva el dret de resumir-la, intentant preservar el seu sentit. Tota comunicació haurà d'anar acompanyada de la identificació completa de l'autor (nom i cognoms, adreça, i, si és possible, telèfon), malgrat que podran ésser publicades cartes signades amb inicials o pseudònims, si així ho sol·licita el seu autor.